

Sprečavanje zlostavljanja osoba lišene slobode u Europi

CPT organizira posjete mjestima na kojima borave osobe lišene slobode da bi ocijenio kako se s njima postupa. Neka od tih mjesta su zatvori, centri za maloljetnike, policijske stanice, centri u kojima se drže imigranti lišeni slobode, psihijatrijske bolnice, domovi socijalne skrbi itd.

Izaslanstva CPT-a imaju neograničen pristup mjestima na kojima borave osobe lišene slobode i pravo neograničenog kretanja unutar takvih mjesta. S osobama lišenima slobode razgovaraju nasamo i slobodno komuniciraju sa svakim tko im može dati informacije.

Nakon svakog posjeta CPT šalje podrobno izvješće dotičnoj državi. To izvješće sadrži nalaze CPT-a i njegove preporuke, primjedbe i zahtjeve za informacijama. CPT također traži podroban odgovor na pitanja postavljena u svom izvješću. Ta su izvješća i odgovori dio trajnog dijaloga s dotičnim državama.

Puni je naziv CPT-a Europski odbor za spriječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Ovo naglašava dvije važne značajke: prvo, CPT je po području koje pokriva europski; i, drugo, on ne pokriva samo „mučenje“ nego i cijeli raspon situacija koje bi mogle predstavljati „nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje“.

Sustav posjeta

Posjete obavljaju izaslanstva u kojima se obično nalazi nekoliko članova CPT-a, a prate ih članovi tajništva Odbora, te, ako je potrebno, stručnjaci i prevoditelji.

Izaslanstva CPT-a posjećuju države ugovornice u određenim vremenskim razmacima (obično jednom svake četiri godine), ali po potrebi mogu organizirati i dodatne "ad hoc" posjete.

Odbor mora određenu državu obavijestiti o tome da namjerava obaviti posjet. Nakon te obavijesti, izaslanstvo CPT-a može u svako doba otići na bilo koje mjesto u toj državi na kojemu bi osobe mogle biti lišene slobode.

Suradnja i povjerljivost

Načela suradnje i povjerljivosti ugrađena su u međunarodni ugovor kojim je CPT osnovan.

- Suradnja s nacionalnim vlastima u srcu je rada CPT-a, jer je cilj zaštititi osobe lišene slobode, a ne osuditi države za zloporabe.
- Povjerljivost je još jedna značajka rada CPT-a: nalazi Odbora, njegova izvješća i odgovori vlada u načelu su povjerljivi. Ipak, jako je puno informacija o radu CPT-a u javnoj domeni.

Objavljivanja

- Sama država može zatražiti objavljivanje izvješća CPT-a zajedno sa svojim odgovorom. Do sada je većina država odabrala objavljivanje tih dokumenata.
- Ako država ne surađuje ili odbije popraviti situaciju u svjetlu preporuka CPT-a, Odbor može odlučiti dati „izjavu za janost“.
- Uz to, CPT sastavlja „opće izvješće“ o svojim aktivnostima, koje se objavljuje jednom godišnje.

Struktura CPT-a

- Članovi CPT-a neovisni su i nepristrani stručnjaci s različitim obrazovanjem i iskustvom, uključujući pravnike, liječnike i specijaliste za zatvorske ili policijske stvari.
- Odbor ministara Vijeća Europe bira jednog člana u odnosu na svaku državu članicu. Članovi obavljaju svoju dužnost kao pojedinci (tj. ne predstavljaju državu u odnosu na koju su bili izabrani). Radi daljnjeg jamstva neovisnosti, članovi ne posjećuju državu u odnosu na koju su izabrani.
- Tajništvo CPT-a sastavni je dio „Opće uprave za ljudska prava i pravne poslove“ Vijeća Europe.

Pozadina

- CPT je osnovan Europskom konvencijom za spriječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, koja je stupila na snagu 1989. godine.
- Ona se nadograđuje na članak 3. Europske konvencije o ljudskim pravima koji propisuje da „nitko neće biti podvrgnut mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju“.
- CPT nije istražno tijelo, ali osigurava ne-sudski preventivni mehanizam za zaštitu osoba lišenih slobode od mučenja i drugih oblika zlostavljanja. On tako nadopunjava sudski rad Europskog suda za ljudska prava.

Ratifikacija

- Konvenciju je ratificiralo 47 država članica Vijeća Europe.
- Konvencija je otvorena za potpis državama članicama Vijeća Europe. Odbor ministara Vijeća Europe može pozvati bilo koju državu koja nije članica ove organizacije da pristupi Konvenciji.

Daljnje čitanje

- Izvešća CPT-a o posjetima, odgovori vlada, javne izjave i opća izvješća dostupni su na internetskoj stranici CPT-a (www.cpt.coe.int).
- CPT je razvio standarde koji se odnose na postupanje prema osobama lišenim slobode. Sažetak tih standarda objavljen je u brošuri "Standardi CPT-a" [CPT/Inf/E (2002) 1].
- Više detalja o mandatu CPT-a i metodama rada može se naći u tekstu „Europske konvencija za spriječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja“ i njenom obrazloženju [CPT/Inf/C (2002) 1].

Za bliža obavještenja:

Secretariat of the CPT
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
Francuska

Internet: www.cpt.coe.int
E-mail: cptdoc@coe.int
Tel.: +33 (0)3 88 41 39 39
Fax: +33 (0)3 88 41 27 72

VIJEĆE EUROPE

Europski odbor za spriječavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT)

CPT ukratko

Strasbourg, rujan 2010.
Fotografija na naslovnici: © Vijeće Europe

CPT/Inf/E (2010) 1
Hrvatski / Croatian / Croate